

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
 Félévre — — — — — 3 " —
 Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
 Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
 A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” czimére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
 Hirdetések júlyanos árban vételnek fel.
 Nyilttér sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

A veszély ellen.

Elhangzott az angyali szózat: „Békeség legyen földön az embernek!” Az ünnepi hangulatot felváltotta a köznapi élet zaja, a küzdelem a létért. Azt a békét, melyet az anyaszentegyház hirdet, a világ fia csak a templomokban ismeri, annak küszöbén kívül az ádáz harcz, a kiméretlen gyűlölség fegyverei szoktak érvényesülni.

A barát lerántja barátját, a testvér számkivetí a testvért szívéből, ha utjában áll legtöbbször jogosulatlan és igaztalan érdekeinek. A birvagy és kaján irigység százada aranykorát éli. Azok az idők, melyekben még egy arcizom változással sem szabad elárulni az agy működését. Ha pedig fegyvereidet ismerik, biztos lehetsz felőle, hogy azok tenszivedet fogják átjárni. Az önérdek a bálványkép, mely előtt karóba török a legtisztább érzelmeket, megfeszítik a legnemesebb törekvést, rablánczra fűzik a gondolat és akarat szabadságát. Aki az őszinteség, a nyílt karakter jegyében lép a világba, annak sorsa meg van pecsételve. Ez a kor nem ismeri a becsület utját. Ehes mint a fenevad mindarra, ami szellemi vagy anyagi

téren az ő czirkulusaiba belevág. És az egyház mégis azt hirdeti: békeség! . . . Békeséget akar, mert ez képezi az ember boldogságának alapját. De a világ fiai nem értik már az angyali szózatot, füledt a levegő, az eszméknek és elveknek olyan valami zürzavara kavargó a léghen, melyek a népeket, a nemzeteket romboló pusztulásoknak szoktak előjelei lenni.

A nagy francia forradalom kitörését megelőző éveket mintha megisméltödni látnók. A gabszág vette kezébe a vezérszerepet, melynek vasmarkai alatt halálhörgések közt vergődik a társadalom. Az Isten, a vallás másodrendű fogalommal változott, melynek csak a templomban van a helye, sőt ott is üldözik. A jellem ismeretlen valami, mely az egyéni célok utvesztőjében van rabszija fűzve. Strébereké a világ, kik saját erkölestanukkal képesek dominálni a helyzetet. Azzal az erkölestannal, melyet nem ismer ugyan senki, de központja a saját egyéniségök. E körül kell, hogy kavargjanak az eszmék, ezért kell, hogy lángoljon a társadalom, mert különben a kezökben levő hatalmi pöröly visszacsúlyt azokra, kik a mételey tovahurczolása ellen tiltó szavukat fel merik emelni.

És az egyház most is azt hirdeti: békeség! . . . Az a fenséges eszményi czél lebeg előtte, mely az emberi boldogság templomának előcsarnoka. Ezt a czélt azonban épen a béke fegyvereivel, illetve fegyvertelenségével a világ rabló szuronyai ellenében elérni nem lehet. Az szép, nagyon szép, magasztos czél, de esz-köznek nem válik be abban a gyilkoló hadjáratban, melyet az istentelenség folytat épen az isteni béke ellen.

Az a kigyó, melyet az egyház keblén melengetett, sokszor megmarta. És ismét- meg ismét felveszi az uteza sarából, azt hívén, hogy méregfogait elvesztette már. Nem úgy! . . . Uj erőt szedve hat be a már egyszer megsebzett helyeken az elevenbe, gyakran ott pusztít, ahol nem is sejtí a gazda. Lenyü-gözi legjobb erőit, mintegy észrevétlenül veti ki azokat az oszlopotkat a küzdők sorából, melyek a sziklavár bevehetetlen frontját képezék. Akkor aztán nyílt az uteza, szabad a vásár.

Pedig tanulhattunk volna az előzményeken, mert a katholicizmus visszaszoritását az a tulságos békeszeretet eredményezte, mely egyértelmű volt a semmittevésével. Ezeknek az időknek boldog óráiban kiesavarták kezünk-ből a valláserköl-

TÁRCZA.

A jó anya.

— Irta: Harczos Károly. —

Ha szegény is az ember, még megélhet tisztességesen; csak a becsülete legyen szep-lőtelen.

Igy gondolkozék Bárdosy István. Vagyont ugyan nem örökölt atyjától, de az nem baj. Van még jó két erős karja s mig bírja, addig megkeresi vele családjának kenyérét.

Nem panaszkodhatott gyermekek dolgában sem, mikor hat kéz nyult egyszerre a kenyér után. No de a gyermek is Isten áldása. Az boldog, akinek van. Hát hogy is érezheti magát az olyan ember, a kinek egy sincs? . . . Neki szinte nem esik jól az ennivaló, ha nincs mellette egyik vagy másik gyermeke, kinek a magából egy darabkát adhasson.

Szegény hivatalnok. Már régóta egy kisebb városkában lakik. Talán ott fogja életét is eltölteni.

Ha a napi munkából fáradtan tér haza, jól esik neki, mikor gyermekei ujjongva veszik körül. Egyik is kérdezi: — Atyuskám! nem hoztál e valamit? . . . Sokszor vitt is nekik holmi apróságot s már ugy megszokták, hogy valahányszor haza megy, mindig kéri a valamit. — Mily jó is az Isten — gondolá — a szegény embernek is ad vigasztalót. Ott van a kis gagyogó Pistája. Ha rátekin, lelkébe megelégedés száll.

Mennek az évek, a gyermekek is nőnek. Bárdosynak a feje fő a sok gondtól. Mit csináljon? Sok kell egy olyan családnak, mint az övé. A fizetés meg éppen kevés.

Számtalanszor folyamodott már előléptetésért; de neki nincs „protektora” s így mindig csak marad ugyanegy állapotban. Mert bizony: szegény embernek szegény a szerencséje is.

— Ilyen ez a mai világ, — mondogatja magában — keserű a szegény embernek még a fehér kenyér is, mert gondaltelt könyeivel áztatja.

A hivatalban szorgalmasan dolgozott. Lelkiismerete hajtotta, hogy pontosan végezze kötelességét. De mit ér mind az? Fialat hivataltársai nevetnek rajta, hogy mily lel-

kiismerettel dolgozik és még sem megy semmire sem.

A hivatalos óra elteltével nyugodt lélekkel hagyta oda íróasztalát s azon tudattal ment napi sétájára, hogy ismét jól végezte dolgát.

De mindemez öröme és boldogsága mellett valami nyomja a szívet. Ha meghallja a kis templom imára hívó szavát, lelkén egy keserű érzés vonul át. Az fáj neki, hogy nem mehet ő is a többi jámbor hívőkkel hála-adóját leróni.

Mióta a hivatal kötelezettsége nem engedí, azóta csak igen ritkán hallgathat szent misét. De küldi maga helyett gyermekeit, kik ugy sem feledkeznek meg róla, imájukban odaacsatolják-e pár szót: — Édes Istenem! áldd meg az én jó szüleimet! Ha nem is hagyhat nekik vagyont, de ad valóságos szívet, mely pótol minden anyagi dolgot. Ha az élet körülményei között a sors csapásai sujtják, legalább legyen hitők, mely vigasztaló minden balsorsban, minden fájdalomban.

Magától sok mindent megvont; csak gyermekeit kellőképen neveltethesse. Hány éjet töltött otthon íróasztala mellett, hogy

esős nevelést, a házasság szentsége adásvételi szerződéssé sülyedt, a politika örve alatt rendőri kezek nyulnak fel a szószékre, nehogy találkozzék vakmerő, akimegmondja az izgazságot, amely a világnak nem tetszik. Mindig több és több jogot harácsolnak el, körülbelül úgy vagyunk már, mint a farkas körmei közt vergődő bárány, mely utolsó pillanataiban is tétlenül béget.

A békét harcznak kell megelőzni. Azt a harcot nem mi provokáltuk, hanem ellenségeink. Ha behuzzuk előttük vitorláinkat, kétségtelen, hogy le vagyunk győzve. Ők és a békét kiabálják tele torokkal, a krisztusi szeretet, egyetértés, testvériség csak úgy ömlenek ajkaikról, mintha valami prófétai ihlet szállotta volna meg őket, de ezeket a jelszavakat úgy értelmezik, hogy mi legyünk békében, s ők szabadon tördelhessek az egyháznak minden jogait, a világegyetemre gyakorolt minden befolyását. Ebből a békéből nem kérünk. Nem az a keresztény béke, hogy minden igaztalan sérelmet tétlenül tűrjünk, hogy minden támadás előtt meghunyászkodjunk. A keresztény béke az igazság győzelme, jóllehet sokszor a legádázabb harcz után sikerült kivívni. Maga Jézus adta a példát. Hiszen az ő élete szakadatlan harcz az ókor bálványimádó vallástalansága, az erkölcsök sülyedése és a rab-szolgatartó erőszak ellen. Ugyanezt a harcot vivja az egyház kétezer év óta, és valljuk meg, akkor volt mindig teljes a győzelem, midőn bajnokai nem haboztak a küzdő tere szállítására, midőn a rombolásban tetszelgő kor VII. Gergelyeket, vagy Pázmány Pétereket termelt.

Nem szabad tehát vesztegelnünk. Tömöríteni kell a keresztény társadalmat, mert a koczka el van dobva ellenfeleink kezéből, s végzetessé válhat minden pillanat, melyet kö-

néhány fillért szerezhessen, mert bizony a gyermekek már meglehetősen nagyok voltak.

Az apa remélt, hogy majd, ha megöregszik, legalább akkor lesz hol maghuznia magát. Mert bizony olyanok ezek a mai gyermekek, hogy hiába ad nekik az ember akár mennyit, ha egy kicsit felvergődnek valamire, akkor szégyenlik szüleiket is.

Most is azért izzad s fárad, hogy Elemér fiának elküldhesse a hónapi kosztipénzt. — Vajjon, meg fogja-e hálálni valaha? — sóhajt Bárdosy. — Soha... soha sem fogja visszafizetni a fáradságot, melyet érte teszek.

A felesége is csak vigasztalta: Ne félj apuskám, nem rossz fiu Elemér; majd visszafizeti.

— Vissza a sir — mondja Bárdosy bánatosan. Mikor még levelet is csak akkor ír, ha pénzre van szüksége. Rossz, hálátlan gyermek. S ilyenkor bánatos szívvvel gondolt a jövőre; de a mellette zsi-bongó gyermekeinek viruló arcai mintha megvigasztalják.

Most itt vannak körülötte, de ha ki-repülnek az anyai fészekből s ő pedig megöregszik, majd vele is úgy tesznek, hogy kiutasítják házukból.

A lányaiban volt azonban minden bizalma. Azoknak talán jobb szívük van, mint

zönyös semmittevésbe merülve töl-tünk. A francziák már üldözik az egyház szolgálait, nálunk veres posztó az évszázadokon át összegyűjtött egyházi tulajdon, melynek elkötá-vetyélése képezi a közel jövő zsidó liberális áramlatának sark pontját. Talán még mi is megérjük, hiszen erre már csak a kedvező alkalmat lesik.

Küzdelemre tehát Jézus nevében, kinek élete a küzdelmek szakadatlan láncolata volt.

A nép érdekében.

Több törvényhatóság igen fontos, a szegény nép úgy szellemi mint anyagi érdekeit mélyen érintő szabályrendeletet alkotott. Eltiltotta, hogy vásár- és ünnepnapokon a koresmák nyitva legyenek.

Minden okosan gondolkozó ember előtt kétségtelen dolog, hogy ez a szabályrendelet egy erkölcsi, mint anyagi tekintetből felette üdvös, sőt napjainkban ugyszólván elkerülhetetlenül szükséges. Mert ha vásár- és ünnepnapokon a koresmák zárva volnának, nem nyílik a népnek alkalom, hogy keserves vevéjétekkel szerzett heti keresményét pár óra alatt eldorbézolja. Ha aztán nincs pénz és még tovább tart a mulató kedve, segítségére jön az uzsora, azok a váltóaláírások, melyekkel a büntetőbiróság termeiben is gyakran találkozunk. Mondani sem kell, hogy ilyenkor duplán fog a kréta, s mikor másnap a szegény ember kijózanodik, annak tudatára ébred, hogy nemesak heti szerzeményét pazarolta el, hanem vagyonszájának egy része is elszorult. Ebből az adósságból aztán a legtöbb kigázolni soha sem képes, a nagy kamat lassankint felemészti összes erőforrásait s nincs más út számára a pusztulásnál.

Az anyagi érdeken kívül ehhez járul azon körülmény, hogy ilyenkor a trégársá-goknak szabad tér nyílik. A koresma meg-mételyezi már a fiatal ember lelkét, ki aztán ez-n a lejtőn fokról-fokra halad lefelé.

Száz koresmai összejevétel közül legalább is kilenczven esetben történnek olyan

a fiuknak, mert az életben is látja, hogy az aggkor a legkeserűbb.

S igaza is volt Bárdosynak. Mig ő otthon virrasztott s órákon keresztül mártogatta tollát a tintába: addig az anyjának oly kedves gyermeke, Elemér, a fővárosban dorbézolta el a kapott pénzt.

Szegény atyja, ha tudná, hogy miért fáradozik! De a szülő szereti gyermekét. Feláldozza egész életét, csak hogy övét boldogulni láthassa.

Elemér mig otthon volt, addig anyja majdnem tenyerén hordozta. Hisz ő volt a legidősebb s így nőtt fel, rövidséget nem érezve. Pedig csak atyja tudná megmondani, hogy mily nehezen lehet a krajczárhoz jutni.

Igy végezte tanulmányait is. De mióta a fővárosban tanul, azóta egészen megváltozott. Léha, nemtörődöm életet él. Tanulmányait nem végzi rendesen. Atyjának szemére fátolt borit. Csalja szegénytől a keservesen megtakarított pénzceskéjét. Nem gondol azzal, hogy otthon még hány kisebb testvére szorul a segítségére.

Szenvedélye, mint a lassu víz, mélyebb és mélyebb medret vájt magának, mig teljesen rabjává tette.

botrányok, melyeknek aztán büntető bíróság előtt van folytatásuk. Meglinchelt lovagok, bevert fejek, sőt nem ritkán emberhalál a tanubizonyosságai a koresmai összejevetelek káros voltának.

Mondani se kell, mindenki előtt világos, az orvosi tudomány fennen hangoztatja, hogy a pálinka élvezete mily rendkívüli módon veti vissza a nép szellemi fejlődését. A nemzedékek satnyulásának ez az egyik igen jelentékeny okozója.

A vallásosság, az erkölcs eltűnik, azt az időt, melyet a templomban kellene tölteni, hol szépet és nemest tanulhatnának, duhaj legények a koresmákban fecsérik el úgy magoknak mint családjaiknak kimondhatatlan veszteségeket okozva.

A liberális kormányok előtt azonban az ilyen rendkívüli nagy érdekek, melyek ugyszólván a társadalom átalakítására volnának hivatva, aokasem jöttek számításba. Hiszen azok a nép érdekei!... Előttük mindenek felett elsőrendű körülmény, hogy a jövedéki adó révén minél jobban teljék az állam kasszája. Ha vasárnapi koresmaszünet van, tekintélyes jövedelmi forrástól esik el az állam. Hogy a szegény nép vagyona pusztul, hogy erkölcsi demoralizálódjon, hogy a tömlöczöt üli, ahelyett, hogy boldog családi életet alapítana, hogy százezreivel hagyja el hazáját, mikor már a koldusbotnál egyéb nem maradt számára, — azok mind mellékteltek. Elsőrendű követelmény az állam kasszája. No meg azok a speciális érdekek, melyek mindig bele szoktak játszani a szegény nép kifosztásába. Értjük a falu zsidójának érdekeit.

Szinte megfoghatatlan az a körülmény, melylyel a liberális kormányok ez érdekekkel azonosították magukat. Megfejtethetlen, de tiszta valóság. Talán a választási kassza tudná ehhez a kellő magyarázatot megadni. Azon az egyen kívül, hogy zsidó kézben vannak most már nemesak a kormányok, de az egész ország, más indokát ennek a fonákságnak adni nem tudjuk.

Az említett üdvös rendeletek megalakítása után most is rögtön felszisszent a falu zsidója és sziszegése zajos hullámszába hozta az egész kaftános generációt. Hiszen

Bárdosy Elemér ismert alak volt társai előtt. Arcza sápadt és beesett, a rendetlen élet egész szervezetét megviselte. A ki régen smerte és most látja, sziate megütközik, hogy mivé lett ez ifju élete.

Elvesztette tiszta, erkölcsös életét. Nem keresi már a jó társaságot, hol a barátság és a szeretet tüze lángol. Rendetlen, iszákos élete lehajtotta az erkölcsiség magaslatáról a bün posványába.

Vak szenvedélyének áldozott. Adóságát adóságra halmozott, nem törődve a jövővel.

Egy vendéglő asztalánál ült most is. Elővesz zsebéből egy levelet s megírja atyjának, hogy küldjön azonnal kétszáz koronát.

Amint atyja megkapta a levelet, mintha hideg futott volna végig a hátán.

— Mi az? — kérdé önmagától. Ennyi az összes vagyonom... Mit csináljak, hova legyek?...

— Elküldöm hát neki — mondja feleségének keserűen — minden pénzemet. Hadd pazarolja el ezt is. De megírom neki, hogy többet egy krajczárt se várjon tőlem. Laveszem kezem róla, mert nem érdemli meg. Látod csak, így kell nekem elvesztegetnem a fáradsággal szerzett keresményemet.

ez a fő jövedelmi forrás. Mi lesz velünk, ha azok a szabályrendeletek törvénynyé válnak? ... És megindult a hajsza, hogy agyon kell ütni, mielőtt megszülettek volna. — Protektor akad bőven a nagyságos rendek és méltóságos főrendek között. Ezeknek a keze már olyan magasra ér, hogy megintatja, ha kell, nemcsak a Tisza István hatalmát, de a Kárpátok rengetegeit is. Szóval előkészítették a talajt, úgy, amint dukál.

Mikor minden rendben volt, épen a szegény Zemplémmegyéből megindult egy deputáció a belügyminiszter felé. Utközben még sokan csatlakozhattak hozzájuk. Ilyen pasasér minden községben akad egy néhány. Szóval *imposáns* volt a deputáció. Teljes joggal kürtölhettek a zsidó-liberális lapok.

Hogy kik voltak ott és kik nem voltak ott, arról azt hiszszük, felesleges még csak szólni is, hiszen ezzel a témával első tekintetre mindenki tisztában lehet.

És előadták a magyar polgárság egy *tekintélyes* részének sérelmét, ha az említett szabályrendeletek törvénynyé válnak.

A belügyminisztert helyén találta a nagyszámu deputáció *indokolt* kérelme és kereken, minden habozás nélkül kijelentette, hogy azokat a szabályrendeleteket egyáltalán meg fogja semmisíteni.

Boldog napjai a korrupciónak. Boldog Magyarország, melynek kormánya ily szeretettel karolja keblére népének érdekeit. Boldog uemzedék, mert hiszen tárva-nyitva hagyják előtte a tivornyák ajtait, hogy had' vigadjon, — sirva vigadjon a magyar.

Filléres tőke és 100° jövedelem.

Mikor Noéh apánk a nagy víz után megpihent az Ararát hegyén, azon kezdte, hogy szőlőt ültetett. Okosan tette! Talán ő jött reá először, hogy: „borban az igazság“. Szinte kedve volna az embernek azt hinni — néhai jó Horváth bácsival, — hogy a jó öreg magyar ember volt. De ha nem volt is magyar, tett a magyarnak annyi jót, a megnyit csak az a német barát, ki Geiza vezér idejében a legelső barázdát szórta tele aranyat termő buzakalász pirosuló szemével.

Anyja is bizalmatlan lett. Most látta már, hogy mit követel tőlük az a rossz fiu. Nem elég volt eddig, most végkép kifosztja őket mindenükből.

Elemérnek szívéből minden jó érzés kihalt. Arcza komor és mord. Elhidegült mindenki irányában, mert hálátlan.

Bárdosynak egész kedélyvilágát megzavarta fiának iránta tanusított viselete. Szemébe egy köny lopózott, mely komoly, férfias arcán vánszorgott alá. Agyában forrongtak a gondolatok s egész valója keserűséggel volt eltelve.

De Elemér csak folytatta előbbi életét. Ismét pénzt kért. Nem gondolta azt, hogy már eddig is, hány órának gyümölcsét pazarolta el.

Atyja, mikor megkapta a levelet, kezei reszkettek s bensejében lázas forróság égett. — Hát még mindig?! — mondja boszusan. Nem volt elég eddig minden keresményemet elpazarolni.

Ott hagyta hivatalát s gyors léptekkel sietett haza...

— Mi lett apuskám? — kérdé neje megijedve. Mi bajod van? ...

— Nézzed... itt a levél! Megint pénz. Hisz, ha grófnak születtem volna, még ak-

Édes hazánk sokat emlegetett kanaán hirét nagyrészt annak köszönheti, hogy az egész kerek világon olyan színaranyat nem szürtek soha, mint azon a tiszaparti kúpos hegyen. Hej, de mióta az az átkos kis rovar, az az istencsapása „szilokférög“, mint jó magyar népünk elkeresztelte, kincset érő szőlőtőkénket elpusztította, bizony édes magyar véreink nagy része vele pusztult. Vele pusztult a jó mód sok-sok hajlékból és nagyon hosszú még az az idő, a mikor Isten segélyével sikerül kihevernünk e nyolczadik egyiptomi csapást. De ki fogjuk heverni, ki kell hevernünk! Ne csüggedjünk el, mert biznunk kell nemzetünk halhatatlan költője ígéjében, hogy: „jöni fog, mert jöni kell, egy jobb kor...!“ Meg van adva az irány, csak kitartás, csak előre!

Évtizedek fáradságos, gondos munkája révén sikerült az országnak óriási előhaladást tenni a szőlő rekonstrukció nagy művében és most már megelégedéssel tekinthetünk vissza küzdelmünk mezejére, mert azon munkás fáradozásunk gyümölcsét látjuk. Visszatér még a jó mód, visszatér vele a jókedv, a tettvágy a pusztult hajlékokba s lesz hazánk újra az, ami volt — a világ legnagyobb bortermelő országa.

Van egy dolog, ami gondolkozóba ejti azokat, kik szemüket rávetik azon véreinkre, kiknek szegény sorsuk vagy körülményeik kizárják azt, hogy az ösfoglalkozások e legjövődmezőbbjé — a szőlőtermelést megfelelő arányban kultiválják. Hány meg hány gazda van az országban, kinek nincs módjában kisebb-nagyobb tábla szőlő beállítására, mert ahhoz vagy helye, vagy pénze, vagy annak kezeléséhez szükséges ideje, sőt legtöbbször mind a három hiányzik. Önkénytelen jut itt eszünkbe, hogy van egy dolog, aminek elhanyagolása, jobban mondva figyelmen kívül hagyása gondatlanság volt már eddig is.

Szátába sem jöhető parányi tőkével, kevés fáradsággal, pár arasznyi helyet olyan jövődmezővé lehet tenni, amelyenné a világon semmi mással. Ez pedig a szőlőlugasok létesítése, a szőlőtőkék lugassá nevelése. Valakinek csak az Isten kegyelme juttatott egy talpalatnyit a haza földéből, mindazok-

kor sem bírnám ezt a sok költséget. Nem adok többet egy krajczárt sem! Kifosztott már eddig is minden keresményemből. Önmagamtól mindent megvontam, csak hogy neki legyen. S íme, még most sem elégedett meg.

Bárdosy megírta fiának, hogy többé ne számíton reá. Levette róla kezét s most már gondoskodjék önmagáról.

A rossz utra tért fiu azonban nemhogy hallgatott volna atyjának komoly intő szavaira, hanem a helyett durva hangon válaszolt. Elromlott szívéből kialudt a szeretetnek tüze. S megvetette az Isten parancsolatát. Makacs önfejűséggel mondá:

— Majd eltartom én magamat, ha atyám levette rólam a kezét.

De nem elég volt a sorsnak eme csapása. A kaszás halál megjelent családjában s néhány év alatt négy gyermekét tette örök nyugalomra.

De ő, mint Jób, békével tűrte eme csapásokat. Nem csüggedett, habár szíve tele volt keserűséggel és fájdalommal. Számításai s a képzelt jövő rommá lőn. Fiában volt minden reménye; de a hitvány elfeledte a gyermeki tisztelgetet.

nak megvan adva a lehetőség, hogy szőlőlugas ültetésével nagy jövedelemre tegyenek szert. Mindenütt, fel északnak, le délnek, nyugatnak és keletnek, legzordonabb éghajlatu vidékeinken is teljes sikerrel kultiválható. Megfelelő fajok helyes megválasztása biztosítja az eredményt. Egy pusztá fal, egy öreg fa, egy kerítés, egy gyepű, hol rendezen a csalán, bürök, tövis és megszámlálhatlan ezre a gyomnak szívja a jó anyaföld öltető nedvét a gazda boszúságára minden haszon nélkül, széppé és aránytalanul jövődmezővé tehető, és mily nevetségesen kicsiny befektetést, mily észre sem vehető kevés munkát s utánjárást igényel.

Igaz, hogy egy szőlőlugas csak akkor adja meg a várt jövedelmet, ha gondoskodva van arról, hogy épen a legmegfelelőbb szőlőfajok alkalmaztassanak, mert mint tudjuk, egyik-másik faj nem bírja ki a lugasneveléssel járó természetszerűleg óriási termelést, és hogy manapság még oly ritka helyen kultiválják, annak nagyrészt az az oka, hogy sokan ezéjüket épen ott hibázták el többnyire, hogy a lugasnak alkalmas fajokat nem választották meg kellőleg s ültettek olyant, a milyen volt. Persze az meg úgy termelt, a hogy tudott. Ma azonban ez sem akadály már, hiszen jóformán minden ujságban, minden naptárban — mely a hármás bércz és négy folyó határain belül napvilágot lát — ott van egyik vagy másik szőlőültványtermelő telep hirdetése, honnan a megfelelő fajok potomáron beszerezhetők, sőt megfigyelésem szerint van olyan is, a melyik a lugas-szőlők létesítésére olyan nagy súlyt fektet, hogy éveken át gondos munkássággal folytatja kísérleteit, hogy a legmegfelelőbb fajokat kiismerve s alkalmazva, a közönségnek biztos eredménnyel szolgálhasson.

Ép ez az illető vállalat az, mely a lugas-miveléshez, bár az igen egyszerű, nyomtatott kezelési könyvecskét küld minden rendelőnek, melyből, aki soha szőlőt nem látott is, a legkifogástalanabbul állithatja be és bámulatos eredménnyel termelheti a lugas szőlőt.

A legszegényebb is megszerezheti és mindenkinek van annyi érkezése, hogy azt a minimális időt, melyet gondozása igényel,

Nincs többé az öröm, mely keblét felvidítsa; csak a hit ad lelkének megnyugvást.

Az idő elfeledtette vele a régi csendes boldogságát, midőn még gyermekei kisebbek voltak, most már olyan, mint a lehanyatló nap. Az idő mély barázdákat vésett homlokára, hajfürtjei őszbecsavarodtak s meggörnyedt egész teste az idő nehéz terhe alatt.

Igy élte le Bárdosy életének napjait. Fia elfeledte talán már őket; de az ő neje soha sem szűnt meg imádkozni eltévedt gyermekéért. Elemér neve már ismeretessé lett. Egy vidéki városban, mint ügyvéd működött.

Bánatosan bug a halálcsengő. Gyászborult a kis család! Bárdosyt vágta le a halál kaszája. Nem az öregségtől halt meg, hanem a fájdalomtól megtörtött test nem bírta tovább. Hivatalársai könyezve kísérték utolsó útjára a jó öreg urat.

Ott nyugodott már a kereszt árnyékában. Mindenki elfeledte, csak neje látogatta meg a zöldelő sirhantot. Odajárt imádkozni, hol nem háborgatta senki; csak a szellő sirdogált vele együtt.

reáfordíthassa. Jövedelmezőségét nem kell ecsetelni s csak példának említem fel Fáter Béla kovácsmestert Szent-Békán, Zalamegyében, kinek-egyetlen egy szál lugas-mivelésű tőkéje 1899. évben 196 (egyszázkilencvenhat) liter bort adott; 1900-ban 1721 (egyezerhét-százhuszonegy) fűrt volt rajta s lett 2 és fél akó bora, sőt a két szomszédjába átnyuló ága annak, aki gondozta. 1 akó bori, a másíknak, aki elhanyagolta, 50 fűrtöt adott még azon kívül. 1901-ben 2226 (kettő-ezerkettő-százhuszonhat) fűrtöt termelt és még ezenkívül a két szomszédnak mennyit! Ez pedig nem mese, hanem szent igaz, mint az Fáter mester birtokomban levő sajátkezű levele és a „Szőlészeti és borászati Lapok“ 1899. évi egyik száma is bizonyít. Nem kell utalnom a Szarka Bertő bátyám gulácsi, (Bereg-m.) kertjében levő lugására, mely minden esztendőben behozza a 600 koronát, mert ez egy példából is láthatja mindenki óriási arányú jövedelmező voltát.

Ez az, amire én minden magyar gazda figyelmét felhívni szeretném. Ez az, amit mindenkinek fülébe szeretnék kiáltani: „Ültess lugas-szőlőt, ha sem helyed, sem pénzed, nincs nagyobb tábla létesítéséhez. Ne mindenféle haszontalan futókéval rakd meg az eresz alját, veranda oszlopát, pusztá falat, mert szépek ez százszor szebb, és még hozzá jövedelmező“.

Sokan megmosolyogják soraimat, tudom, hogy ilyen igénytelennek látszó kis dologgal állok elő, de hej, sokan vagyunk, kiknek nem telik ám szőlőhegyre, nem telik válogatni a piacon a szebbnél-szebb fűrtökben és keservesen kell beteg édesanyánknak a doktor rendelte kis jó bort megvenni drága pénzen, a mit pedig pár garással és egy kis igyekezettel magunk megtermelhetnénk évről-évre. — Bár gyenge szavam ne mint kiáltó szó hangzana el a pusztában, hanem sok jó magyar ember gondolkozna rajta s vessen magában számítás, milyen csekély kiadás, milyen kevés munka mellett, milyen haszonra lehet kilátása és ne sajnálja a fáradságot, vegyen elő egy kalendáriumot vagy újságot és keresse meg benne valamelyik szőlőoltvány-telep címét, a melyik lugas-oltványokat kínál, írjon neki

Ő is érezte már, hogy sok időt élt. De anyai szívében még élt a szeretet. Szeretné látni még egyszer fiát. Nem akarna addig meghalni, mert meg a sírjában sem volna nyugalma.

Ír tehát neki egy levelet, reszke:ő kezekkel s könyeivel megáztatva. Megírta, hogy ha életben akarja látni: jöjjön el azonnal. Ez a levél az első, mióta atyja levette róla kezét. Anyja írta meg.

A levelet, a mint olvassa, egész valójában megrendül. „Ne vess meg! Jöjj el!“ E szavak úgy érintik, mintha tört döfnének kemény szívébe.

Szemei előtt összefutnak a sorok, a keblében vihar dúl. Ő, ki ennyi idő óta él szüleit megvetve, most monjen anyjához?...

— Megyek, — kiált fel — felkeresem őt.

A levelet tovább olvassa: „Atyád meghalt“.

— Az én atyám? ... S ha sem volt. Hisz kitagadt... De még is atyám volt. Atya, ki gondoskodott rólam. Oh, de én ifjú észszel, elragadtatva szenvedélyeimtől, megvetettem őket... Megérdemlem, hogy kitagadt atyám. Oh, én nyomorult ember, vajjon megérdemlem-e azt, hogy élek?...

és vegyen egy-két tőkét próbára, meglátja, hogy szavam a tapasztalaton alapuló becsületes meggyőződés sugallata.

Nem fogom sajnálni, hogy igénytelen szavaimat hangoztatni merem ott, hol annyi nagytudomány szakember vállvetve működik közre azon, hogy megfigyeléseiket, észrevételeiket, fáradságos, gondos kísérleteik eredményét közzétéve, a gazdaközönségnek, az egész ország minden polgárának hasznára legyenek; ha csak egyetlen egy jó magyar ember is megszivleli azt és ez uton jövedelemre tesz szert s könnyit vele helyzetén. Adja Isten, hogy, minél számosabban legyenek, kiknek hajlékába ez uton fog jökedv — ha még oly kicsiny is — költözni.

Ráts.

Előfizetési felhívás.

Lapunk a jelen évvel pályafutásának XIII-ik évfolyamába lépett. A nemes czél érdekében, melyet egykor oly lelkesedéssel tűzött ki zászlójára, igyekeztünk megtenni mindent, ami esetleg nem sikerült, az nem a mi jóakaratonkon mult el, annak oka részint a kath. társadalom közönyösségében, részint a keresztényellenes irány tulságos térhódításában keresendő.

Ha a katolikus társadalom úgy tömörülne mellettünk, mint azt a jó ügy érdeke méltán megérdemelné, olyan sziklafal lehetne a katolikus sajtó, mely játszva fogná fel az egyház és a kath. társadalomra mért csapásokat.

Keressen fel tehát bennünket mindenki bizalommal, aki tollat forgatni képes, nem mi értünk, hanem azokért a magasatos czélokért hoz áldozatot, melyeknek csekély erőnkkel szolgálatában állunk. Siessen filléreivel támogatásunkra minden jó keresztény, azok a fillérek bőven meg fogják hozni a kívánt kamatokat, ha csak egy szemerényivel képesek leszünk hozzájárulni annak a hegemoniának megtöréséhez, melynek diadalutjából a jó katolikus embernek se szíve, se lelke nem kíván.

Épen ezért tettük az előfizetési árt a legcsekélyebb összegre, hogy még a legszegényebb sorsuak is hozzájárulhassanak a

Nem... soha! Még azt sem, hogy az emberek jó szemmel nézzenek reám. Én, ki szüleimet megvetettem.

Igy tépelődik Bárdosy Elemér. Leleke háborog, ereiben forr a vér, önmagát vádolja. Most bánja már bűneit. Sir, mint egy ártatlan gyermek. De a könyvek nem elegendők arra, hogy bűneit lemossák. Magához szorítja a kis levelet, melyet könyei megnedvesítettek.

A nyakas, istentelen ember egyszerre megváltozott. Ugy érzi, mintha szívét valami tépdésné. Egy ismeretlen vágy hajtja megkeresni azt a jó anyát, ki hálátlan fiát látni akarja előbb, s csak azután megtérni az Urhoz.

Felébredt lelkiismerete s az mardossa lelkét. Most már nem engedi nyugodni. Mert ő az, ki szüleinek életét keserűvé tette. Eszébe jutnak ifjúságának napjai, midőn szüleit megvetette.

El is ment anyjához boesánatot kérni. A kis városkát már alig ismeri meg, minden megváltozott azóta, mióta ő elhagyta a szülei házat; csak a kis ház, melyben az anyja lakik, még mindig a régi.

kath. egyház nemes czéljainak előmozdításához.

A „Heti Szemle“ előfizetési ára egész évre csak 6 korona, félévre 3 korona. Iparosoknak, tanítóknak, kisebb gazdáknak csak 4 korona, félévre 2 korona.

A nagy közönség szellemi és anyagi támogatását kérve maradtunk mély tisztelettel Szatmár, 1904. január 5.

A „Heti Szemle“ szerkesztősége.

H I R E K.

A kormány üdvözlése. Vármegyei rendkívüli közgyűlés volt a minap, melynek főtárgya a kormány új tagjainak üdvözlése volt. A főispán távollétében Nagy László alispán elnökölt. Jelentéktelen vita után egyhangulag elfogadták az állandó választmány javaslatát, hogy Tisza István gróf miniszterelnököt üdvözlék. Berzeviczy, Hieronymi, Nyiry Tallián minisztereket szintén üdvözlék. Elhatározták, hogy Darányi és dr. Wlassits miniszterekhez elismerő feliratot intézzenek.

Főispánok beiktatása. A szomszéd vármegyékbe kinevezett főispánok még e hó folyamán elfoglalják új méltóságukat. Domahidy Elemér installációja e hó 11-re, az ifju Bárdosy Zsigmondé 20-ra van kitűzve. Beöthy Pál beiktatása szintén ebben a hónapban fog megtörténni, a nap azonban még ninesen megállapítva.

Képviselőválasztások. A nagykarolyi kerületben e hó 14-re van kitűzve a képviselőválasztás, mely egyhangu lesz, mint-hogy gróf Károlyi György ellen egy párt sem léptetett fel ellenjelöltet. A nagyszőlősi kerületben a választás e hó 18-án lesz, hol Sándor János állami-tikár van szabad-élvü programmal jelölve. Itt a függetlenségi párt először Kelemen Samu dr. szatmári ügyvéget akarta felléptetni, aki azonban a jelölést nem fogadta el. A párt figyelme most Nagyiday Ferencz tiszakereszturi földbirtokos felé fordult, ki engedett a függetlenségi választók óhajának. Tekintettel arra, hogy ez a kerület mindig kormánypárti volt, Sándor

Leesüggasztott fővel s bánatos arczczal lép a szobába, hol anyja betegen fekszik ágyában. Merevül áll ott, mintha lábai gyökeret vertek volna. Szeméből megered a könnyzapor s odarohan anyjához.

— Anyám! — kiált zokogó hangon — boesáss meg eltévedt gyermekednek!

— Megboesátok, — volt a halk felelet.

— De hát atyám megboesát-e? ... Oh, én jó atyám, ha a földön nem engedél meg nekem, legalább az égben boesáss meg nyomorult fiadnak.

Az anyának szemében örömköny csillogott, látván megtért gyermekét. Arczán a halál pirja szendergett s érezte, hogy eljött az idő az eltávozásra. Magához ölelte s megcsókolta utoljára megtért gyermekét s halkán e szavakat susogta:

— Most már nyugodtan halok meg.

S lelke az Urhoz szállott.

János megválasztása biztosra vehető. Itt a szegény ruthént és oláhot hajtja a hatalom tetszése szerint.

Hymen. Horváth László beregszászi áll. végrehajtó jegyet váltott *Kviz* Ilona állami iskolai tanítónővel Beregszászban. — *Fülöp* Géza Munkácson állomásozó honvédszázados jegyet váltott *Buzáth* Kamill, Beregszász város volt polgármesterének özvegyével, szül. *Riedl* Róza urnóval. — *Jellinek* Adolf dr., budapesti gyakorlóügyvéd jegyet váltott *Czukur* Márton nagykarolyi polgárleányával, Aunával Nagykarolyban. —

Tisztújítás Munkácson. Munkács város képviselőtestülete most ejtette meg tisztújító közgyűlését. A pénztárnok kivételével a többi tisztviselő mind megmaradtak. Polgármester egyhangulag *Cseh* Lajos, első tanácsos *Hubert* Lajos, második tanácsos *Szilágyi* Sándor, gazdasági tanácsos *Forgách* Antal lett, kiket szintén egyhangulag választottak meg. Tisztügyész *Várady* Gyula, mérnök *Bernovits* Gusztáv, számvevő *Cserszky* Adrián lett szintén egyhangú választással. Hasonló módon lett megválasztva *Friedländer* Salamon ellenőrnek és *Abkarovics* Bertalan adótisztnek. A pénztárnoki állásra *Balogh* László volt pénztárnokon kívül *Pintér* József nyug. főszolgabíró is jelölve lett, kit többséggel választottak meg. Az alkapitányi állásra a volt alkapitányon, *Valla* Lajoson kívül *Király* József is pályázott, de *Valla* nagy szótöbbséggel lett megválasztva.

Lelkészi kinevezés. *Medveczky* Endre munkácségyházmegyei ujmisési áldozópap Ungvár—Ceholnyára segédlelkésznek neveztetett ki. A kinevezett *Medveczky* Endre sárközujlaki gör. kath. lelkész fia.

Pénzügyi kinevezések. A rendelkezési állapotba helyezett vármegyei számvevőségi tisztviselőket most nevezték ki állami szolgálatba. A nagykarolyi pénzügyigazgatósághoz *Simkó* Géza volt alszámvevő pénzügyi fogalmazónak, *Ilosvay* László, *Gallasz* Ödön és *Márton* Elek volt alszámvevők számellenőröknek lettek kinevezve. *Szilágyi* Lajos könyvelő, *Bodnár* István, *Budaházy* Zsigmond írtnokok, *Csécsey* József és *Teleky* Antal díjnokok számtisztnek neveztek ki.

Uj közjegyzőhelyettes. A debreczeni közjegyzői kamara *Cholnoky* Imre közjegyző mellé dr. *Hankó* Domokost rendelte ki helyettesnek.

Gyászhir. *Ottmayer* Ignác beregszászi adótárnok neje, szül. *Ponner* Karolin életének 59-ik, boldog házasságának 36 ik évében elhunyt. — *Nagy* Antal nagykarolyi pénzügyi számvizsgáló 18 éves leánya, *Gizella*, a napokban hosszas szenvedés után meghalt. Elhunytia mély gyászba borította az egész családot és részvétet keltett az egész városban, mert igen kedves kis leányka volt. — Özvegy *Sarkadi Nagy* Zsigmondné, szül. *Vida* Ágnes mult hó 31-én, éjjel 3 órakor, életének 75-ik évében Nagykarolyban elhunyt. — *Tomory* Imre, a munkácsi főgimnázium fiatal tanára, mult hó 31.-én, életének 36 ik évében hosszas betegség után elhunyt. — *Lacz* Sándorné, *Dömötör* Anna életének 33 ik évében Mátészalkán elhunyt.

Kinevezés. *Milián* László, a Pázmány-Sajtó művezetője a szatmárhegyi kapitánysághoz írtnoknak neveztetett ki, január elején már el is foglalta állását. A Pázmány-Sajtó vezetésével az igazgatóság ideiglenesen *Tamassy* Gézát bízta meg.

Vizsgálatok a papnevelő-intézetben. A papnevelő intézetben az I. félévi vizsgá-

latokat a következő rendben fogják megtartani: január 8-án vizsgálat az ágazatos hitantából, 9.-én az egyháztörténelemből, 18.-án az erkölestanból, 19.-én a szentirási tanulmányokból, 25.-én a nevelés- és oktatástanból, 26.-án a bölcsleletről.

Fizetési pótlék. Az állami tisztviselőknél ki lett utalva az ugynevezett fizetési pótlék, melyet sokkal több joggal kereslelhetnek volna el alamizsnának. Főleg a régiebb tisztviselőkkel üztek valóságos gunyt, akiknek a levonások után alig marad egy forintjuk. A kistisztviselők hasonló mostoha elbánásban részesültek, pedig tulajdonképpen ezeknek helyzetükön kellett volna segíteni. Szembeszökő és igazságtalan az a tervszerűtlenség, hogy pl. az V. rangosztályban vannak olyan tisztviselők, kiknél a pótlék 3000 koronára rugott, tehát kétszer annyira, mint amennyi a fizetése annak a XI.-ik rangosztályban levő tisztviselőnek, akinek az arányos elosztás a pótlékból nem juttatott egy árva fillért sem.

Gyászhir. Alantírottak fájdalmas szívvel jelentik, a feledhetetlen nő, jó anya nagyanya és rokon *Pircsy* Józsefné szül. *Érsekujváry* Máriának, f. hó 30-án, esteli 11 órakor élete 52-ik, boldog házasságának 34-ik évében hosszas szenvedés és a halottiszeneségek ájtatos felvétele után történt elhunytát. A megboldogult földi részei 1904. év január hó 1-én délután 3 órakor fognak a hidontuli sirkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Szatmár, 1903. december 31-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! *Pircsy* Erzsébet férj. *Jékel* Istvánné, *Pircsy* Róza férj. *Bu* Mihályné, *Pircsy* József mint gyermekei. *Pircsy* Kálmánné sz. *Veszprémy* Róza mint menyee. *Jékel* István, *Bu* Mihály mint vejei. *Pircsy* Rózsika, *Jékel* István, *Jékel* Mariska, *Bu* Róza, *Bu* Ilonka, *Bu* Bözsike mint unokái.

Tanítói kinevezés. A vallás- és közoktatási miniszter *Borsó* Imre okleveles tanítót a királyházi állami elemi iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

A kath. kaszinó folyó hó 10.-én este 6 órakor saját helyiségében társas összejövetelt rendez, melyet rövid programmal egész meg. Meghívók nem bocsátatnak ki, a t. tagokat s az általuk bevezetett vendégeket ez uton tisztelettel meghívja az elnökség.

Lesz mátészalkai vasut. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a szatmár-mátészalkai h. é. vasut közgazgatási bejárását elrendelte s annak sorrendjét a következőleg állapította meg: Szatmár-Németi sz. kir. város és *Vetés* község érdekeltiségével a tárgyalás 1904 január 12-én Szatmár-Németiben a városháza tanácstermében lesz megtartva, *Óvári*, *Csenger*, *Pátyod* községek érdekeltiségével 1904. január 13-án d. e. 10 órakor *Csengerben* a község házában; *Tyukod*, *Porcsalma*, *Ökörítő* községek érdekeltiségével pedig 1904 január 14-én d. e. 9 órakor *Porcsalma* község házában; és végül *Győrtelek*, *Kocsord* és *Mátészalka* községek érdekeltiségével pedig 1904. január 15-én délelőtt 9 órakor *Mátészalka* község házában. A városi tanács a maga részéről *Pap* Géza polgármestert és *Erdélyi* István főmérnököt küldte ki.

Az iskolák megnyitása. Minthogy a járvány szünetel, az elemi iskolák e hó 7-én megfognak nyitni. Ugyan ekkor nyitják meg a *Rákóczy* utcán levő állami óvodát, melyet a szükségelt átalakítási munkálatok miatt mindeztideig nem lehetett rendeltetésének

átadni. A beiratások az óvodába 7-től kezdve 8 napon át fognak tartani.

Táncmulatság. Szépen sikerült táncmulatságot rendezett vasárnap este a Vigadóban a szatmárnémeti énekkar. Az összes termék megteltek mulatni vágyó közönséggel. A táncot egy kis érdekes műsor előzte meg, melynek pontjai a kar énekei kivül *Szabados* Ede főgimn. tanár felolvasása, *Kun* István segédkantór szavalata, *Kótay* Mariska kisasszony és *Inezedy* Márton dialogja képezték. Mindenki nagy élvezettel vett részt az estélyen.

Meghívó. A szatmári kath. legényegyesület jan. hó 6-án, (vizkereszt napján) színelőadással egybekötött otthonias táncvizalmat rendez. Belépti díj személyenként 60 fillér. Kezdeté este 7 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Színre kerül: *Ami föntart minket*. Karácsonyi életkép az iparos világból. Irta: *Erdősi* Károly. Rendező: *Haller* Ferencz. Szereplők: *Pechó* Lajos, *Fülep* Ferencz, *Szabó* Anna, *Pásztor* Ilonka, *Rubinszky* Ferencz, *Ujvárosy* Sámuel, *Vértessy* Árpád, *Nyisztor* János, *Daróczy* József.

Nők foglalkoztatása. A hegyvidéki kirendeltség előterjesztésére a földmivelőügyi miniszter elrendelte, hogy a beregvármegyei Árdánházán és Zugón a téli időszakban hat hétig tartó gyapjuszövő tanfolyam rendeztessék. E rendelet értelmében Árdánházán hat, Zugón négy modern szövőszéken fognak a felvidéki nők dolgozni a késmárki szövőiskola mestereinek vezetése mellett. Az előállított szöveteket a hegyvidéki kirendeltség fogja értékesíteni.

Jézus Szive, a kegyelmek napja. Hagen S. J. művének magyar fordítása megjelent másodszer. A mű, melyet a kritika mint „igazán épületes, rendkívül tartalmas és kedves könyvet melegen” ajánlott, 15 iv terjedelmű, oktató és imádsági részből áll. — Vásznonba kötve kapható 2 koronáért (e. e. ss.) *Wolkenberg* Alajos dr. theol. tanárnál Szatmáron. Ugyanazon szerző **Nagybőjtői Szentbeszéd**e c. művének ára 1.50 kor. (e. e. ss.). — Mindakét munka kapható könyvkereskedésben is.

A hivatásos tűzoltók karácsonyi táncmulatságán felülfizettek, illetve jegyeiket megváltották: *Nagys. Hámon* József ur 10 K, *Démkő* János 10 K, *Nagys. dr. Lessenyey* Ferenc ur 10 K, ft. *Hippich* István ur 10 K, *Nagys. Szabó* Norbert ur 5 K, *Nagys. Hehelein* Károly ur 5 K, *Nagys. Kádár* Ambrus ur 5 K, *Sternberg* és *Kálmán* (Budapest) 5 K, *Köhler* István (Budapest) 5 K, *Apjok* József 2 K, *Lengyel* Miksa 4 K, *Inglük* József 2 K, dr. *Teörsök* Károly, *Schlösser* Márton, *Józsa* Károlyné, *Krassó* Miksa, *Róth* Gyula, *Klein* Bertalan, *Izsák* Herman, *Durizsán* Demeter, *Alföldi* kenyérsütő, *Blatniczky* István, *Nyiczás* János, *Holländer* József, *Szentiványi* Károly, *Brunstein* Ferencz, *Boross* Miklós, *Király* Teréz, *Tankóczy* Gyula, *Szöllősy* Gusztáv, *Szatmár* Géza, *Sternberg* Béla, *Bartha* Károly, dr. *Kelemen* Samu, *Kalocsay* Zsigmond, *Stern* Dezső, *Kalik* Lajos, *Róth* Ferencz, *Róth* József, dr. *Haresár* Géza 1—1 koronát, *Engi* Lajos, *Balla* Zsigmond, *Szász* Birike 20—20 fillért. *Seres* István 60 fillért, mit e helyen hálás köszönetének nyilvánítása mellett nyugtázz a hivatásos tűzoltóság.

Uj gyógyszerári tarifa. Ujévtől kezdve új gyógyszerári tarifa lépett életbe. A tarifa árai maximális árak, melyeken tulmenni nem szabad. Innen maradni természet-

sen szabad, ez esetben azonban az orvosi véleményen úgy a maximális, mint a kedvezményes árt ki kell tenni. Természetes az is, hogy a kedvezményes ár mellett is a gyógyszernek mennyiségének és minőségének olyanoknak kell lenni, mint a maximális árnál. Belsőleg adagolandó felyadékok henger, külsőleg használandók pedig hatszögletes üvegekbe öntendők. Corrosivpasztillák csomagolása kívülről „mérég” felírással és halálfejjel láttandók el. Porok csomagolásánál a papírhüvelyt nem szabad szájjal felfujni.

Esketési beszédek. Irinyi Tamás dr., theol. tanár kiadása. 100 sz. beszéd. Függetlenül aranyemnyegzői beszédek. 29. iv 8°. A bírálók általi dícserelettel fogadva. Ára füzve (az árat előzetesen beküldőknek bér. szállítva) 4 K (e. 6 ss.)

Rövid halotti beszédek. A szatmári egyházmegye két áldozópapja által fordítva. *Második kiadás.* A mű használhatóságát eléggő bizonyítja, hogy az első kiadás másfél év alatt teljesen elfogyott. *Az új kiadás 22 sz. beszéddel megbővítve.* 12 iv 8°. Ára 2 K (e. e. 3 ss.) Vásonba díszesen kötve 2 K 60 f. (e. 4 ss.)

A kocsmai hitel. Az uzsoráról s a káros ügyletekről szóló törvénynek van egy szakasza, mely a kocsmai hitelt szabályozza. E szakasz úgy rendelkezik, hogy hatóságok évenként egyszer hirdetmények útján tartoznak figyelmeztetni a közönséget s a kocsmárosokat a törvény rendelkezésére. Közhírré teendő így, hogy a bíróság csak 4 korona erejéig ítél meg kocsmai követeléseket. Többet hitelezni nem szabad, mert eltekintve attól, hogy a kocsmáros elveszti pénzét, még száz koronáig terjedő bírságot is fizet. A törvény olyanforma megkerülése, hogy a kocsmáros váltót, vagy kötelezvényt vesz az adóstól, még súlyosabb büntetés alá esik, amennyiben nemcsak pénzbírsággal, hanem szabadságvesztéssel is sújtatik.

Hirdetmény. Szatmár-Németi szab. kir. város határára nézve az eljárás *Kádár Gusztáv* műszaki tanácsos ur vezetése alatt a városháza nagy fanástermében e hó 12 ik napján délelőtt 9 órakor fog megkezdődni, melyre a városi bizottság képviselőjében *Kőrösmezey Antal* főjegyző és Dr. *Vajay Károly* tisztifőügyész küldettek ki.

Hirdetmény. Felhivatnak mindazon hadmentességi díj kötelesek, a kik az 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902 és 1903 évben tettek felmentve hadkötelezettségük alól és 1904. évben a város területén tartózkodnak — ide értve az itt tartózkodó idegen illetőségűeket is, hogy az 1880. évi XXVII. t.-cz. 13. § 3. pontjában kötelezett hadmentességi díj felvétel iránti jelentkezésüket 1904. évi február havában a hivatalos órák alatt, a főkapitányi hivatal katonai ügyosztályánál megtenni szigorú kötelezettségüknek ismerjék. — Továbbá az 1904. évi fősorozás, utóállítás és felülvizsgálat útján a hadkötelezettségük alól teljesen felmentettek: a felmentést követő 3 napon belül szintén kötelesek a fenti hivatalban hadmentességi díj felvétel végett jelentkezni. A kik a fenti időben kötelezett jelentkezésüket megtenni elmulasztják s azt február haván túl felhívásra teszik meg s mulasztásukat kellőképen nem igazolják: az 1880. évi XXVII. t.-cz. 20. §-a értelmében az évi hadmentességi díj 3-szoros, vagy 6-szoros összegének megfelelő összegig terjedő bírsággal lesznek büntetve, mely bírság behajthatatlanság esetén elzárási büntetésre változtatandó. Kelt Szatmár-Németi, 1904 jan. 1. Tankóczy, főkapitány.

Hirdetmény. Azon tartalékos tisztiek, (altisztek) kik a fegyvergyakorlatukat valamely felsőbb parancsnokságnál mint „Ordonnanziszt” (altiszti) saját motoros járművekkel hajlandók teljesíteni, erre vonatkozó írásbeli jelentkezéseiket évente február hó végéig a hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz küldjék be. Ezen jelentésben a motoros jármű neve és hordképessége pontosan kitüntetendő, személyszállító automobilonál pedig az is, hogy az illető jelentkezőnek magával hozandó chauffeur-ok a hadsereg vagy honvédség tartalék állományához tartozik e. A motoros jármű és a chauffeur-ért fölmerülő uti (szállítási) költséget, valamint a chauffeur ellátásának költségeit a katonai kincstár viseli. A jármű szolgálati használatáért és pedig automobilért 30 kor. motorkerékpárért 6 korona naponta, térítetik meg. Szatmár, 1904. évi január hó 1. Tankóczy, főkapitány.

SZÍNHÁZ.

Pénteken jan. 1. újév estéjén a „Menyescskék”. 3 különálló egy felvonásos népszínműnek mozaikja, összekapcsolása. Poetikus vonások és hangulat sok van benne, a néző meleg érzelmekkel is kíséri a különböző gének színeit és formálódását, de mégis nem tud a szerző lelkesedést, élénkebb szimpatitát kelteni a darab iránt, aminek az az oka, hogy a mesészöveg vonatott és mozgalom nélküli, nagyobb szenvedélyek tüze sehol sem lobog, a megkapó érdekesség vonzó ereje sehol sem található. A Marika, a beteg leány, a második felvonásban részvétet és igazi megindulást keltő virághervadás. A közönség vele érez, s érzelmeivel ápolja az elhaló kis leányt. Garai Ilus (Marika) igen jól játszotta szerepét, — mindvégig lekötötte a publikum rokonszenvét. — A női főszerep mindhárom részben a Kornai Margit kezében volt. Remek és kardos menyescskének mutatkozott be az első felvonásban, akinek keze ügyesen eljárt a duhaj legény ábrázatján. — Kornai minden szerepkörben bájos, ügyes és igen kedves jelenség, a közönség szereti és dícséri. Papirt is ki kell emelnünk, aki mindig csakis jót és élvezhetőt nyújt.

Szombaton, jan. 2-án Bob hercege.

Az előadás jól van betanulva, az összes kívánni valót nem igen hagy hátra. A szereplők mindenike tőle telhetőleg iparkodott helyét kifogástalanul betölteni, a mi fényesen sikerült. A közönség nagy meglepéssel hallgatta és nézte végig Bobot s azzal a benyomással távozott a színházból, hogy oda mindennap érdemes ellátogatni, mert a napi gondok után kellemes szórakozást és gyönyörködtető vidámságot talál. — Tele is volt a néző tér és tele is lesz, míg jó társulat és szorgalmas színészek jelennek meg a deszkákon. Hiába a sok jó erő, csak gondosan betanult előadás hódít és vonz. Ha e feltételek megvannak, a directornak nincs oka a panaszra. A milyen az adjon Isten, olyan a fogadj Isten!

Kornai remekelt újból, Bobja enni való volt. Széles jó kedvvel énekelt, tánczolt és beszélt. A fő, hogy hangját ne erőltesse, hanem énekeljen hangjegy szerint és simán, mert a divergálás, recitálás, erőlködés játéknak hatását csökkentik. — *Szentés* alaposan kivette részét az est diadalából, — kitűnő Pomponius volt. Kupléit, játékát a közönség tapsviharral honorálta s alig bocsátotta el a szin-

padról. Egészséges humora bámulatra méltó. Nagy dícséretet érdemel Papir Sándor (borbély). Pompásan alakított. Papir oroslán körmeit mutogatja, kiváló tehetsége van és még sokra viheti. Reviczky Rózsi kedves jelenség volt.

Vasárnap délután Lumpatius Vagabundus ment, este megismételték a „Menyescskék” jó előadásban.

Szerkesztői üzenet.

Dr. H. urnak. Helyben. Állításainkból egy pontot sem czáfolt meg, csak gorombaságokban utazik. Miért szólalt ön fel, mikor mi egész tárgyilagosan és kellő tapintattal, de azért mégis meg merték mondani, hogy nem helyeseljük némely helyi lapoknak azt az eljárását, hogy midőn egy iskola nyilvános vizsgálatot tart, akkor a többi tanároknak közvetett lehurrogásával kettőt az emelyégiség mennyire földre magasztalnak?.. Ha azokat a kritikákat mások írták és nem ön, no látja, akkor az illetők beismerték, hogy igazunk van, mert nem szólottak reá semmit. És ha nem szólottak, nem is azonosították magukat az általunk másodikban hangoztatott nevelétséggel, mert hiszen tévedni emberi dolog, de ha a tévedést beismerjük és igyekszünk korrigálni, — az már férfiaság és nemes lélekre vall. Az egész ügyet ön tette magáévá, a felelősség teljes mértékben reá hárul, ne akarjon azért most a mások háta mellé bujni és azzal experimentálni, hogy ezeket meg ezeket az urakat akarjuk illemlre tanítani. Ez az eljárás sem nem argumentum, sem magyar virtus nem volt soha. Fenti állításunkat tehát ön nagyhangu fogadatlán prókatorságával nem czáfolta meg. Nem czáfolta meg azt sem, hogy négy hónapi zenei oktatás után „nagy sikerrel” beszélni nem lehet. Nem czáfolta meg azt sem, hogy közvetlen a koncert után két fővárosi lapon kívül több lap nem hozott kritikát, mert az ön által emlegetett kritikák elkéssetten jelentek meg. Nincs önnek tudomása, hogy vajjon nem Szatmárról lettek-e azok felküldve?..

Ami a bőrökre vonatkozó megjegyzését illeti, csak annyi válaszunk van reá, hogy ami bőrünk minéműsége tekintetében nagy tévedésbe esett, mert az eredetileg és proprio nomine kutyabőr, és legyen nyugodtan fölöle, hogy anrál a kilátásba helyezett érintkezésnél az ön nyulbőre fogja a rövidebbet huzni. Egyéb gorombaságaira nincsen válaszunk, hiszen vártuk és el voltunk készülve reá, sőt az lett volna a csudálatos, ha az első kirohanása után bemutatott karakterére nem ismertünk volna reá. Meg nem értett kifejezésünk megmagyarázására majd hozatunk le Budapestről egy egyetemi tanárt, ha a négy évi jogi fakultás nem volt elegendő, hogy ennyi kis judiciumot a fejébe verjenek. Szerencsétlen jóvendőbeli kliensek!..

K. G. Az ígért közleményt elfogadjuk és ha megfelel olvasóink igényeinek, szíves készséggel közölni fogjuk. Tessék beküldeni. Az *Utolsó strófák* nagyon nehézkes, költőiség benne semmi sincs, sőt valami immorális hangulat szinte élvezhetetlenné teszi. Ezt jobbnak láttuk papirkosárba tenni.

K. I. A kért számokat elküldöttük.

M. M. Elhatározása nagyon szép és igazán dícséretreméltó. Nagy örömmel nyitunk tért önnek, ha ezt a nemes elhatározást aprópénzre akarja váltani. Beküldött közleményéről ezúttal még nem mondhatunk kritikát, mert későn érkezett, s annyi időnk sincs, hogy átolvassuk. Ha megfelelő lesz, a jövő számunkban már jönni fog.

15620—1903 tksz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szatmári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a szatmáregyházmegyei alapítványi pénztár végrehajthatónak **Boné István** és **társai** végrehajtást szenvedő elleni 700 kor. tőke-

követelés és behajtása iránti végrehajtási ügyben a szatmárnémeti kir. törvényszék a (szatmári kir. járásbíró) területén levő szatmárnémetii szab. kir. városban fekvő a szatmárnémetii 1214. sz. jkvben A. t. 1. r. 1278. hr. sz. ingatlanra az árverést 2290 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1904. évi február 4-ik napján délelőtt 9 órakor kir. a törvényszék árverelő** helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron, de az utóajánlati kérvényben az 1650 kor. összegben alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 229. kor. készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 41 ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170 § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szatmárnémetiben, 1903. évi december hó 14 én.

A kir. tszék, mint tkvi hatóság.

FARKAS GERŐ
kir. tszéki bíró.

**Kitünő faj
csemege-szőllő,**
valamint
**friss töltésű ásványvizek
kaphatók,**

MERTZ ISTVÁN
fűszer- és csemege üzletében
Szatmár, Deák-tér.

**Kristály-hegyi forrás nagy
raktára.**

ELADÓK

**ZRINYI-utcz 4-ik számú
házas-telek;**

a Nagyrét oldalon **14 köblös rét, 13 köblös szántó föld,** (tagos birtok, körül árkolva igen szép fekvésű), egy 9 boglyás kazal **anyaszéna** és 3 boglyás **bükköny,** továbbá a lógerben 60 rudas kitünő **sarju,** a hegyi uton a pálfalvai uttal szemben, a **major** részletekbe is **eladó.**

Értekezhetni: Zrínyi-utca 4-ik szám alatt a tulajdonossal.

Az alantírottól kapható **Dr. Bellesheim Alfonz „Szentek élete”** (Szentek követése és Kiest-Szatmári „Családi élet buban és örömben” című hírneves munkák.

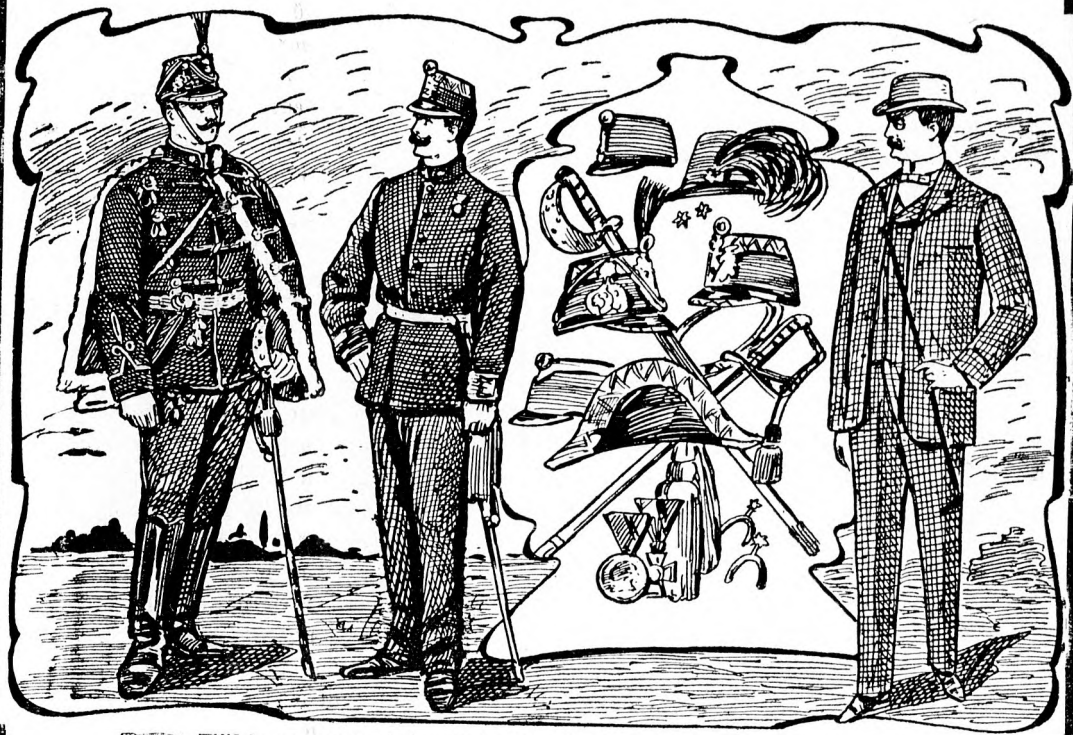
Az 1480 oldalra (92 iv) terjedő vaskos két művet két egész vászon diszkötésben néhány napig, míg csekély készletem tar, **24 korona helyett 6 koronáért** postai utánvétellel küldeni kész vagyok.

Kecskemét, 1903 november hó.

KONTZ JÁNOS,
szerkesztő.

INGLIK JÓZSEF

polgári, papi- és egyenruha-üzlete
Szatmáron, Deák-tér, (Városház-épület).

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű **polgári öltönyöket, papi reverendákat;** mindennemű öltöny készítésnél a fősulyt az **elegáns szabás és finom kivitelre** fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítványaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben. Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem **nagy forgalma** által áruimat **olcsóbb ár mellett szállíthatom,** mint bármely más cég.

Átlakítások gyorsan és olcsón eszközöltezek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

Maradtam kiváló tisztelettel:

INGLIK JÓZSEF,
szabó mester.

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és PÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybeli megrendelések hazaszállítva...

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltezik.

Friss husok		Füstölt áruk.	
1 ko.	frt. kr.	1 ko.	frt. kr.
1 ko. l. Marha hus	52	1 ko. dobreczeni páros	90
„ „ Sertés	60	„ „ Lengyel kolbász	80
„ „ Bőgy	56	„ „ Sonka kolbász	80
„ „ Bírány	—	„ „ Krakói	80
„ „ Juh	—	„ „ Krinolin	80
„ „ Friss háj olvasztani	76	„ „ Parizer	80
„ „ szalona	76	„ „ Máj zajt	80
„ „ bőr nélkü	76	„ „ Disznófej sajt	74
„ „ Friss kolbász bors	100	100 pár Virsli tormás	5
„ „ fok. ezitr.	70	100 pár frankfurti	5
„ „ Friss zsír	92	100 drb. Salvaaládé	5
1 ko. Szalámi	1.80		
„ „ füst. magyar kolb.	99		

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA
SZATMÁR, ISKOLA-köz 3.

Készít mindennemű nyomda szakosa vágó munkákat a **legjutányosabb árak** mellett.

Vidéki megrendeléseket azonnal készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR.
IRODAISZEREK s PAPIROK a
*** LEGOLCSÓBB ÁRON ***
szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a
„HETI SZEMLE”
— politikai lap is, —
melynek előfizetési ára egész évre
6 kor. Tanítók- és iparosoknak 4 kor.
Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szájviz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, **készíték egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglaltványon.**

!!! Kivánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.
Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,**
orvos-fogorvos.

és szájviz.

Tüzifa-eladás,

három éves vágásu

I rendű hasáb,

cseser,- bükk- és gyertyán

köbméterje házhoz szállítva
..... 5 kor. 50 fill.

10 köbméter házhoz szállítva
..... 54 kor. — fill.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a Szatmár-erdődi h. é. vasut üzletkezelőségénél, Szatmár, Teleky-utca 3. sz. és a Szatmár-Németi-i Ipari Hitelszövetkezet Árucsernokában Deák-tér 5-ik szám.

Őszi és téli idény!

Sajat készítményű **fehérneműm** az ezredéves orsz. kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért milleniumi érdemmel kitüntetve.

PÁSKUJ IMRE
HAZAI IPARCSARNOKA
SZATMÁRON.

Szepességi gyepen fehéritett **len-vásznak, damaszok asztal- és ágyneműek** gyári arakban, valamint szepes-iglói **pamutvásznak** és **siffonok.** Erdélyi **gyapjuszövetek** férfi öltözetekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék,

női, férfi, leány- és fiu-fehéreneműek gyára.

Nagy raktár a híres pécsi **keztyűkből, női derékfűzőkből** (Miederekből) **nemez-kalapokból, sapkák, női muffok** és **gallérok, divatos nap- és esőernyők, nyakkendők, gallérok, kézelők** stb.

Székelyföldi és bánáti házi iparcikkék. **Szöttes** női és férfi **mosókelmék,** minden fajtájú **divatos női ruhakelmék, reverendaanyagok** férfi és gyermek **posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött kesztyűk,** budai és székesfehérvári **kékkfestő** és minden színű **divatos crettonok, vollek, zefirek** és **battistok;** kalotaszegi „**varottasok**“, bánáti és székely **kötények, függönyök, ág- és asztalterítők,** (kezdet munkák nagyválasztékban, **szőnyegek, paplanok, pokróczok matrácok** stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék legszép kivitelben a legrövidebb idő alatt készítettnek.

Női és férfi ruhák és fehérneműk varratását elvállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „**vöröskereszt**“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse 1. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben **Szövetek méter száma** is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után **o l c s ó n** szállíttatnak
Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

Szatmáron, nyomtatott a „Pázmány-Sajtó” könyvnyomdában.

